

ACADEMIA DE DREPT DIN SIBIU ȘI SIGILIILE SALE

Dan IVĂNUȘ

dan.ivanus@brukenthalmuseum.ro
Muzeul Național Brukenthal Sibiu

Keywords: *Academy of Law, Sibiu, seals.*

Abstract. *An Academy of Law existed in Sibiu during the years 1844-1887. From that short period the Brukenthal Museum still holds three seals (the one of the Academy, the one for the bossy stamp and the one of the last rector), a small tin plague and an impress in red wax.*

Academia de Drept a luat ființă la Sibiu în anii „premergători revoluției de la 1848, perioadă caracterizată prin tendințele ei anti-feudale și mișcarea națională românească”¹. Rolul academiei era de a forma juriști și funcționari superiori pentru administrația din Transilvania.

În anul 1836, Joseph Bedeus von Scharberg a înaintat Consistoriului Evanghelic o cerere prin care solicita înființarea unei academii de drept la Sibiu². Peste doi ani, în 21 mai 1838, petiția a fost acceptată de majoritatea reprezentanților districtelor săsești ai „Nationsuniversität”, urmată fiind de înființarea Academiei Săsești de Drept, a cărei inaugurare a avut loc în aula Liceului „Brukenthal” din Sibiu, în 2 noiembrie 1843³. Anul universitar a început la 1 noiembrie 1844 și s-a încheiat în 30 august 1845⁴.

Academia de Drept a parcurs, de-a lungul existenței sale, mai multe etape, prima se înscrie până la 1848, perioadă în care a fost patronată de Consistoriul Evanghelic și a fost finanțată de Universitatea Națiunii Săsești. În 1848 învățământul a fost întrerupt și reluat în 1849, tot în clădirea liceului evanghelic. Legea din 29 septembrie 1850 privind organizarea și funcționarea Academiei de Drept din Agram a fost aplicată și la Sibiu⁵. În perioada absolutismului academia s-a transformat în Facultate Juridico-Filozofică subvenționată de stat. După 1867 academia a obținut numele de Academie de Drept Regală Maghiară, iar ca efect al legii naționalităților, din 1868, și a legii școlare, din 1870, s-a introdus limba maghiară ca limbă de predare⁶. La 16 noiembrie 1883 s-a decis

desființarea treptată a facultății, lucru îndeplinit la 15 iunie 1887, ultimul rector al academiei fiind Alois Sentz⁷.

În cele patru decenii de funcționare, au absolvit Academia de Drept din Sibiu, 1387 tineri de diferite naționalități-germani, maghiari, români, dintre absolvenții sași menționând pe Bedeus von Scharberg junior, Jakob Rannicher, prieten al lui Andrei Șaguna, avocatul Albert Arz, apărător al unor scriitori români cu ocazia proceselor lor politice⁸.

Românii, neavând o instituție de învățământ superior în limba română, au fost nevoiți să urmeze cursurile Academiei de Drept sibiene. Unii absolvenți au devenit figuri proeminente în viața politică și spirituală a românilor ardeleni: Simion Bărnuțiu, Ilie Măcelariu, Ioan Pușcariu, Alexandru Lebu, Aurel și Petru Brote, Teofil Frâncu și alții.

Cinci sunt obiectele păstrate de la Academia de Drept, în colecția de sigilii a Muzeului Brukenthal-Muzeul de Istorie *Casa Altemberger* din Sibiu: sigiliul⁹ academiei, o aplică, două matrici pentru timbru sec și un sigiliu în ceară roșie.

1. *Matrice sigilară*¹⁰

Matrice sigilară din oțel nichelat, ovală, gravată în incizie, cu un dorn în formă de trunchi de piramidă, prevăzut cu un știft de fixare la un dispozitiv de presare (fig. 1).

Dimensiuni: DL: 4,3 cm; DLA: 3,5 cm; I: 5,4 cm

¹ Tontsch 1969, p. 97.

² Vlaicu 1988, p. 30.

³ *Ibidem*; în Sigerus 1930, p. 45, este menționată ca dată de deschidere a academiei, 2 aprilie 1844.

⁴ Vlaicu 1988, p. 31.

⁵ Vlaicu 1988, p. 32.

⁶ Vlaicu 1988, p. 34.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Tontsch 1969, p. 103.

⁹ Denumit astfel în limbaj curent.

¹⁰ MB-MIS, nr. inventar M 2465/6452; donație, în 1916, de la prof. Gustav Haltrich, din moștenirea lui Alfred Müller, fiul lui Gottfried Müller, fost rector al academiei.

În câmp zeița Minerva, cascătă, spre stânga, pe o terasă, în mâna stângă ține o balanță, în dreapta o lance oblic în sus, sprijină un scut de aur, în formă de amforă, ce se stă pe aceeași terasă. Pe scut stema Transilvaniei-cele șapte turnuri, iar deasupra lor o coroană deschisă (fig. 2, negativ). În partea inferioară a câmpului și lateral, două ramuri de lauri care se încrucișează sub terasă. Inscricția, în exergă, între o linie continuă interioară și una șnurată exterioară: SIG. ACADEMIÆ JURIDICÆ NAT. SAX. IN TRANSYLVANIA. 1844 (Sigiliul academei de drept al națiunii sășești în Transilvania. 1844)

2. *Aplică*¹¹ (?)

Aplică ovală din cositor turnat, ca o placă de matrice sigilară, dar inscripția este în pozitiv (fig. 3).

Dimensiuni: DL: 3,3 cm; DLA: 2,9 cm; I: 0,15 cm

În câmp acvila bicefală cu capetele încoronate cu coroane închise peste care plutește o coroană închisă. Acvila încărcată cu un scut cu bordură de colan, în treimea inferioară o cruce atârnată; peste tot un scut despicat cu țeapă roșie, în sectorul I un leu rampant, limbat, în profil spre dreapta. Acvila ține în gheare sabia și globul crucifer. Inscricția, la marginea câmpului sigilar, mărginit de o linie continuă simplă: * K. K. RECHTSAKADEMIE ZU HERMANNSTADT IN SIEBENBÜRGEN (Academia cezaro-crăiască de drept din Sibiu în Transilvania)

3. *Sigiliu în ceară roșie*¹²

Sigiliul este lipit pe carton și este identic cu aplica, cu inscripția tot în pozitiv (fig. 4)

4. *Matrice sigilară*¹³

Matrice sigilară, în formă de menghină, pentru imprimarea antetului și formularului pentru număr de înregistrare.

Dimensiuni: L: 5,4 cm; LA: 4,2 cm; I închisă: 1,3 cm; I cu buton: 3,9 cm

Din alamă, cu arc de oțel, un tambur de lemn, vopsit negru, pentru apăsare (fig. 5). În partea inferioară o placă de plumb încastrată în corpul de alamă, cu inscripția în excizie, în pozitiv. În partea superioară aceeași inscripție gravată în incizie, în alamă, prin suprapunere se imprimă în relief pe hârtie (fig. 6, negativ):

NAGY-SZEBENI M.K. / JOGAKADÉMIA / 187...SZÁM (Academia de drept regală maghiară din Sibiu 187...numărul...)

5. *Matrice sigilară*¹⁴

Matrice sigilară pentru timbru sec, în formă de menghină, din alamă, cu arc de oțel, un tambur de lemn, vopsit maroniu, pentru apăsare (fig. 7).

Dimensiuni: L: 5 cm; LA: 4,9 cm; I închisă: 1 cm; I cu buton: 3,3 cm

În partea inferioară o placă de plumb încastrată în corpul de alamă, cu inscripția în excizie, în pozitiv, și dedesubt câteva forme decorative. În partea superioară aceeași inscripție și modelul decorativ, gravate în incizie, în alamă, prin suprapunere se imprimă în relief pe hârtie (fig. 8, negativ): Dr. SENTZ / RECHTSAKADEMIE DIREKTOR (Dr. Sentz, rector al academei de drept).

Obiectele prezentate sunt o mărturie palpabilă a funcționării la Sibiu, pe str. Gheorghe Magheru nr. 20, a acestei importante instituții de învățământ superior, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

¹¹ MB-MIS, nr. inventar M 2467/6453; placă sigilară conform registrului inventar.

¹² MB-MIS, nr. inventar M 2468/6453; conform registrului inventar, împreună cu aplica, sunt copii ale unui sigiliu, care nu a ajuns niciodată la muzeu.

¹³ MB-MIS, nr. inventar M 2648/11940.

¹⁴ MB-MIS, nr. inventar M 2429/11941.

BIBLIOGRAFIE / BIBLIOGRAPHY

- Sigerus 1930   Emil Sigerus, *Cronica orașului Sibiu, 1100-1929, dedicată orașului meu natal*, Sibiu, 1930, în: *Convergențe transilvane vol. 5*, f. a.
- Tontsch 1969   G. H. Tontsch, *Die Rechtsakademie zu Sibiu (1844-1887)*, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, Series Jurisprudentia, Cluj, anul XIV, 1969,
- Vlaicu 1988   Monica Vlaicu, *Die Hermannstädter Rechtsakademie und ihre rumänischen Studenten*, în: *Forschungen zur Volkes und Landeskunde*, București, Bd. 31, nr. 1, 1988, pp. 30-40

LISTA ILUSTRĂȚILOR / ILLUSTRATIONS LIST

- Fig. 1, 2.**   Matricea sigilară a academiei
The Academy's seal
- Fig. 3.**   Aplică din cositor, în pozitiv
Tin plague, positive
- Fig. 4.**   Sigiliu în ceară roșie
Impress in red wax
- Fig. 5, 6.**   Matricea sigilară pentru timbru sec a academiei
The Academy's seal for the bossy stamp
- Fig. 7, 8.**   Matricea sigilară pentru timbru sec a ultimului rector, Dr. Alois Sentz
The seal for the bossy stamp belonging to the last rector, Dr. Alois Sentz

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3

Fig. 4.

Fig. 5.

Fig. 6.

Fig. 7.

Fig. 8.